

Передплата

«РУСЛАНА» вписати:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
а місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і думу ми вареш: а не возьмеш млости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. пополудня.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщина). Експедиция місцевя в Агенция Соколовского в пассажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напереді застережена. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсілані» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

На часі.

На часі у нас тепер передвиборчі клопоти. Вправді ще не визначено речинця нових виборів, бо ще навіть не готова нова ординация, але знаючи, що закон — се одна головна річ, а виконане закона, — се друга, не менше важна річ, мусимо заздалегідь прийняти ся до праці над тим, щоби вислід нової виборчої кампанії визискав вповні всі дані, а запобіг небезпечностям і шкодам, які криє в собі ухвалений помимо нас і без нас новий виборчий закон.

В таким точнісінько самім положенню находять ся також і наші братя за кордоном. В однім часі як у нас, прийде десь і в Росії до виборів, та ще не знати ні речинця, ані самої виборчої ординації, крім головних зарисів. Тож послухаймо, в який спосіб відзиває ся київська «Рада» до своїх читачів, щоби приготувати їх до тої борби, до якої они стануть рівночасно зі своїми галицькими братами, щоби здобути краспі дни для неньки України.

Російський уряд — пише «Рада» — досі не визначає дня виборів у думу і держить той день у великій тайні, щоби не мали часу ті люде, що хочуть волі і нового ладу, приготувати народ до виборів і дати у думу таких заступників, які не будуть піддержувати теперішнє правительство. Коли се справді так станеть ся, як хоче уряд, то настане в Росії довга, темна ніч.

І до того воно йдеть ся справді: як відомо, сенат обмежив виборчі права селян, вияснивши, що селяне — дрібні земельні власники — не мають тепер права до виборів у повітових зїздах вкупі з великими земельними власниками; день виборів досі не визначений; чорносотенні партії, прихильники старого безправа вільно агітують серед народу, перетягають на свій бік темних і несвідомих людей, вільно ширять серед народу чорносотенні листки й газети, а поступовим партиям, прихильникам нового конституційного ладу того не дозволяють робити.

І як настане день виборів, то наш народ буде засипаний тими чорносотенними листками, будуть ще завзятіше перетягати його на свій бік і пани-землевладільці, і начальство всяке, і почаївські та інші монахи... Коли піде народ за ними, за тими слугами старого безправа, то справді знов настане по всій державі довга, темна ніч без просвітку.

Щож робити народові, щоби не дійшло до того? Треба таки завчасу і заздалегідь добре обміркувати, кого саме вибрати у виборці і в думу. Визначати треба людей чесних, щирих, розумних та сміливих, яких не моглиб збити з пантелику ні «Кієвлянин», ні «Въче», ні «Почаївські листки», ні такі люди, як Єрогін, ні казенні кватири у Петербурзі на Кірочній вулиці, де темних селян послів споювали горівкою і нахиляли їх на бік чорносотенців. А обміркувавши добре, кого вибирати, треба вже стояти за своїх заступників одностайно, не розбивать голосів, бо тільки тоді й можна буде провести їх на виборах. Селян на губернських виборах буде тепер менше, ніж усяких інших людей; а коли до того ще розібють ся їх голоси, то даремна надія тоді, щоби пройшла у Думу більшість щирих заступників народних.

Тож, щоби не настала довга і темна ніч, треба зарані намітити тих певних людей, які щиро будуть домагатись землі і волі, і рівних, добрих законів для всіх людей у державі і піддержувати їх на виборах згідно і одностайно.

Тоді не переможуть темні, ворожі народній волі, сили.

З подорожи до св. Землі.

(Дальше).

Єрусалим 19. IX. 1906.

При вході до церкви є по правій руді на схід двоє сходів, які ведуть на гору Кальварію або Голгофту. Одні сходи є для православних Греків, а другі для Францішканів. На Голгофті є дві каплиці при собі. Полуднева францішканська має престол на тім місци, де Марія стояла під хрестом, а другий, де Ісуса прибывали до хреста і передтим видно ту саму природну скалу, на якій лежав хрест. В північній грецькій є богатий золотом і сріблом престол, перед яким є три отвори. Отвір обложений сріблом в середині, се місце, де стояв хрест Христовий, а по боках місця, де були хрести розбійників. Коло того з полудня є довгий тонкий отвір, в яким видно прогалину. В тім місци пукла скала підчас смерти Христа, а отвір сей має сягати після віруваня аж до середини землі.

Сей грецький престол є може найбогатший, які довело ся видіти в Єрусалимі, підчас вандрівки по святих місцях.

Найновішою окрасою сего місця є великі букви INRI виложені брилантами о сильнім, яснім блеску, які в півтемряві пануючій тут мусять звернути увагу кожного. Се дар короля Юрія грецького. Обі каплиці лежать о 4^{1/2} м. висше від помосту церкви.

З боку вже з вні церкви припирав з полудня до Голгофти католицка капличка, де Марія зімліла, коли Єї Сина прибывали до хреста.

Єї всі свьяті місця усталені дослідями, але чи они о міліметер дальше чи близше, то вже не вадить.

На Голгофті під каплицями є гріб Адама, нашого прародича. Церков Гробу зазнала подібно як Єрусалим ріжної долі. Цар Константин Вел. збудував церков над Гробом, а Перзи збурили, по 4 роках відбудовано єї, в X. в. два рази нищив єї огонь, а в XI. в. знова Турки знищили. Від другої половини XI. в. перетревала она вже з малими змінами, до наших часів.

Хотяй так богато є тут господарів, однак в тих місцях, які є спільними для всіх, як баня над Гробом, видко непорядок.

Одно віроісповіданє перешкоджує другому, бо боїть ся, щоби через відновленє не забрало для себе на власність. Баня над Гробом мала давніше в середині отвір, так що св. Гріб лежав під голим небом. Була она вже близька заваленя, аж Росія і Франция взяли ся до направи і отвір заложили скляним дахом. Довкола церкви і на церкві є ріжні монастирі ріжних віроісповідань. На зверх ховає ся церков між іншими будівлями. Перед нею від полудня є мала камінем виложена площа, на якій перекупні продають ріжні памятки до осьвяченя. В західній стороні площі стоїть дзвіниця церковна, о яку, видко, мало хто дбає.

Коли смеркає ся, дзвонять, бо церков замикають, а ключі від дверей входових держить одна музулманська родина, яка з давна задержала сей привілей.

(Дальше буде).

Надзвичайні загальні збори Тов. „Просьвіта“.

(Дальше).

По предложеню комісією кандидатів на виділових, др. Бачинський вносить замкненє дискусії і вибір поодиноких

членів через аклямацію. Проф. Петро Огоновський звиняє ся, що не чує сили до голоства. Інсп. Духнович і проф. Колесса промовляють за єго кандидатуру, по чім голова зборів піддає під голосованє се внесене, яке прийнято з правдивим одушевленєм.

Новий голова, проф. Петро Огоновський займає своє місце серед довготривалих оплесків, заявляє, що піддає ся волі загалу і дякує за честь, однак прокладає, щоби дотеперішній голова зборів проводив їм до кінця. За згодою зборів пос. Яворський знов обнімає провід і дає голос о. Пеленьському, який вносить, щоби еляборат др. Олесницького, прийняти без дискусії і поручити до виконання виділови. О. Боярський противить ся такому полагодженю переважної справи і в імені заліщицької філії пропонує утворенє не одної, а трьох секцій зі сталими, добре платними референтами. Зараз треба видавати бодай місячник «Просьвіти» і подумати о збільшеню числа членів Товариства. О. Гординський підносить, що навіть дати, подані др. Олесницьким на підставі міністерських дат, є надто оптимістичні. Ми ще бідніші, а причини сего: передовсім правительство, яке мимо рільничих товариств ніяк не займає ся рільництвом; потім школа, яка не подає нічого реального для селянина. Учитель не вміє навіть провадити поєдинчої книги торговельної, а учителька вгадує на шпоно, що се пацьорки. Також фахові, рільничі школи не дають багато. Бесідник, який від 20 літ працює в Рільничім товаристві в Самбірщині, мимо посмішків деяких наших людей, може похвалити ся тим, що дав 13 бугаїв селянам свого повіту. Так і інші повинні гурмою записувати ся до ц. к. Рільничого товариства, щоби звідтам черпати субсидії, які держава подає рільництву, а які тепер односторонно плывуть тільки в користь польського рільничого населеня.

Внесенє о. Пеленьського на замкненє дискусії упало. Др. Скварко обговорює подробиці проєкту, підносячи деякі труднощі так зі сторони наших противників, як і зі сторони нашої власної слабосильности. Інсп. Духнович бажає, щоби доперва в практиці поправляти знаменитий проєкт др. Олесницького після евенуальних вимог і труднощій. О. Пеленьський поновлює єще раз своє внесенє о замкненє дискусії, повеже є єще багато інших справ до обговореня а дискусія не виказала жадних реальних контрпроєктів а тільки доривочні замітки без значія і вартости. Пос. Олесницький представляє, що предмет є за широкий, щоби єго вичерпати в дискусії і тому просить, щоби прийнято проєкт, а доперва в практиці покаже ся, о скільки він потребує справленя, чи то в способі чи в обемі зачеркненої програми. Замкненє дискусії прийнято. З записаних до голосу бесідників, господар Сікорський ставить внесенє на залаженє парцеляційного банку. Радн. Балтарович підносить питанє, чи сільськогосподарську організацію оперти на секції «Просьвіти», чи на «Сільськім Господарю». При «Просьвіті» ми булиб ограничені тільки на самопоміч, при «Сільськім Господарі» ми моглиб числити на

державну поміч, до якої держава є обовязана. Так діє ся в інших краях, так само у нас через Tow. gospodarze, тільки що они через свої філії, як і через субвенціоновані Kółka rolnicze хотять нас національно нищити. Отже потреба організацій, тільки треба задумати ся, чи ліпше єї повести при «Просьвіті» чи при «Сільськім Господарю».

О. Ніжанковський відповідає в імені виділу «Сільського Господаря», якого є членом, що Товариство є надто молоде і слабке, щоби могло підняти ся не то виконаня, а хотай би тільки розпочатя такого широкого пляну, як еляборат пос. Олесницького. Се не перешкоджує, щоби попри «Просьвіту», не робив те саме і «Сільський Господар», а в тій ціли повинні би наші господарі як найчисленніше вступати в члени того хосенного Товариства.

Референт пос. Олесницький займає голос до остаточних виводів. Проєкт заліщицької філії опирає ся на зовсім довільних цифрах що до средств материяльних а «Просьвіта» в своїй діяльності мусть числити ся тільки з реальними даними, а що до внесеня д-ра Скварка, то на геології вже тепер уділяють ся рільничі науки, а що до фахової молодіжи, то в сїм напрямі вже дещо робить ся, і піде дальше з економічним розвоєм. Очевидно, що економічна борба розвине ся, бо де тільки ми почали економічну акцію, то зараз бачимо контракцію з противної нам сторони. А не піднимати ся тої борби то значилоб не йти в ліс зі страху перед вовком. І відповідь радн. Балтаровичеви заявляє референт, що не можна тепер застановляти свою економічну роботу тому лиш, щоби віддати єї не приймавшому до тепер в тім уділу тов. «Сільський Господар». Однак діяльність одного товариства не спинає друге. Коли польське Tow. gospodarze побирає субвенції з державних фондів на сотки тисячів, то так само єще і Kółka rolnicze одержують грубі субвенції. Тож право до субвенції буде прислугувати так «Просьвіті», яко рільничо-господарській організаторці, як і «Сільському Господареві», коли розвине свою економічну діяльність. Відкладатим діяльність «Просьвіти» аж на 1908 рік, як хоче о. Боярський нема змислу, бо не на те ухвалюємо проєкт і добираємо людей, щоби они нічого не робили цілий рік і проєкт заснічував ся в полиці, коли кожний день дорогий і кожний почин може стати зародком економічного заборолла. Тому бесідник просить о ухваленє ось якої резолюції:

«Загальні збори приймають в засаді проєкт д-ра Олесницького, затверджують єго і припоручають виділови, щоби заняв ся організацією секції».

По одноголоснім ухваленю сеї резолюції, голова зборів пос. Яворський зарядив о год. 2. по полудни перерву на на одну годину, віддаючи заразом, з причини свого відїзду, дальше ведене нарад в руки голови Товариства. Збори подякували пос. Яворському за знамените веденє президії і на тім закінчили наради над першою частию дневного порядку.

(К. б.)

Просимо відновити передилату.

Н О В И Н К И.

— Календар. В неділю: руско-кат. Глікерія; римо-кат. Кар. Бор. — В понеділок: руско-кат. Якова брата Гос.; римо-кат. Захарія і Єлис. — Вівторок: руско-кат. Арети, Атаназія; римо-кат. Леонарда.

— Товариство «Руска Захоронка» у Львові просить усіх членів і своїх добродіїв взяти як найбільше численну участь в загальних зборах, які відбудуть ся в кімнатах «Рускої Бесіди» в льокалі «Клюбу Русинок», Ринок, ч. 10, дня 20. падолиста с. р., вівторок в год 4. по пол. Наколи би статутом приписанє число членів не зібралось, тоді відбудуть ся загальні збори того самого дня о год. 5. по пол. при довільнім числі членів. Однак Виділ товариства не сумніває ся, що ціла наша суспільність своє живе заінтересованє сим так незвичайно важним, потрібним і актуальним Товариством покаже як найбільше численною участію в загальних зборах. Тому Виділ просить рівнож всіх щирих прихильників і членів, які би при сій нагоді могли вписатись в члени, таї своїми вкладками і жертвами забезпечити дальший і конечний розвиток нашого Товариства Руска Захоронка. — Виділ.

— Вчорашні заг. збори «Народної Торговлі» живо заінтересували загал єї членів. Простора сая на I пов. в камениці «Н. Торг.» ледви помістила всіх прибувших на збори, а много членів переступивши поріг сая, вертали, коли побачили таку тісноту, Зборам проводив нотар Танчаковський. Жива і довга дискусія розвинула ся передовсім по звіті з діяльності управи «Нар. Торговлі» над справою побираня товарів сільськими крамарями в складах «Н. Торговлі». Між иншими поставлено внески: аби поручити начальникам складів, щоби старали ся привднати крамарів через вічне з ними обходженє, уділюване їм порад що до веденя крамниць ітп.; аби делегати займали ся сільськими крамницями і економічним рухом в своїм повіті; аби установити крамарських інструкторів, котрі би удержували звяз між крамницями а «Н. Торговлею» і т. д. Виринули також проєкти, щоби Н. Т. заклдала власні крамниці по більших селах і місточках, які могла би потім відпродувати, та щоби начальникам складів підвисчено рабат від побраних крамницями товарів, та щоби крамницям знижено ціну товарів. Одия з бесідників радив, аби Совіт Н. Т. подбав, щоби до економічної комісії «Просьвіти» війшов один з членів управи «Н. Т.» Крім дискусії над сільським крамарством ставлено много питань до дирекції о вясненє деяких позицій зі звіту, який опісля прийнято. — Ширший звіт із сих зборів подамо небавом.

— Віча в справі виборчої реформи відбудуть ся: в Сокалі дня 12. с. м. на реальности тов-а «Просьвіта» і в Шупарці, борцівського повіту, дня 5. с. м. о 12. год.

— Зі Скалату доносять нам: Виділ «Хлопської Ради в Скалаті» устроює повітове віче дня 6. с. м. вівторок о год. 12. в полудне в саяі «Руского Банку» в Скалаті. На порядку дневнім: Справа реформи виборчої в парламенті і комісії.

Загальні збори полїт. тов. «Хлопска Рада в Скалаті» відбудуть ся дня 6. с. м. о 3. год. по полудни в саяі «Руского Банку» в Скалаті, з отсим порядком дневнім: 1) Отворенє зборів. 2) Звіт з діяльності виділу. 3) Касовий звіт. 4) Вибір виділу з 8 членів. 5) Вибір мирового суду з 5 членів і 3 заст. 6) Внесеня членів.

— Ревізія ґрунтових книг. Онаді приняла палата послів в третім читаню закон про реформу ґрунтових книг в Галичині і на Буковині. Як відомо, в обох тих краях незгідність книг ґрунтових (так званого стану табулярного) зі станом фактичного посіданя є страшн»

велика, — особливо при селянських посі-
стях, — а ся незгідність є жерелом безна-
станних, безчисленних процесів. Найбільше
шкідливою є в тім згляді незгідність при так
званих фікційних співвласностях, які поляга-
ють на тім, що посілість фактично поділена
між поодиноких властителей, є в книзі ґрун-
товій вписана яко їх спільна власність. Отже
новий закон має на цілі спростувати книги
ґрунтові згідно з правним станом фактичного
посідання, а головно ходять о се, щоби усунути
ті фікційні співвласності і на будуче загадати
сему лиху. Всі парцелі, що до котрих заходить
фікційна спільна власність, будуть вилучені і
заінтабульовані на фактичних властителей. На
будуче не вільно буде творити тих фікційних
співвласностей і заборонене буде удостовірю-
ване (легалізоване) підписів на актах правних,
що установляють таку фікційну співвласність.
Спростоване ґрунтових книг буде переводити
ся на місци, в кожній громаді окремо, на
кошт держави, через визначених до того са-
мостійних судив яко комісарів місцевих і при
помочи геометрів. Коли би самі сторони зараз
на місци не згодили ся добровільно на спро-
стоване стану табулярного, то справа буде
віддана на дорогу судову. Припускають, що
вже на весну слідуєчого року розпочнуть ся
комісійні чинности на відставі сего нового
закона і в тій цілі правительство замінує на
початок 30 комісарів льокальних, а в міру по-
ступу праці їх число буде поступенно збіль-
шати ся.

— **Вісти з закорд. України.** В подільській ду-
ховній семінарії відбув ся з нагоди храмового
празника Покрови український літературно-во-
кальний вечір, який розпочав ся і закінчив
ся відспіванєм народного гимну „Ще не вмер-
ла“, котрий серед великого ентузіазму повто-
рювано тричі. Згадатиб, що на концерті яви-
лись оба архієреї балтський і подільський.

Земство в Ніжині ухвалило видавати на
пам'ятник Тараса Шевченка по 25 карбованців
через 5 літ.

— **Признання для Русина-пасічника.** В серпни
с. р. відбув ся в Леобен міжнародний конгрес
пасічників з Австро-Угорщини та Німеччини.
З Галичини взяв участь в тім конгресі між
іншими звісний звірцевий пасічник Іван Мар-
тинків, камеральний лісничий з Нового Мизу-
ня, долиньського повіту. Вже торік брав він
участь в подібнім конгресі та пасічницькій ви-
ставі в Гданьску, де відзначено єго почесним
дипльомом. Німці пізнали велике єго фахове
знанє і на сегорічній виставі в Леобені імену-
вали єго членом виставових журі, а єго ме-
дові продукти та літературні праці з обсягу
пасічництва відзначили великим золотим ме-
далем, срібним виставовим і бронзовим дер-
жавним, а крім того двома почесними дипло-
мами. Понадто п. Мартинкова вибрано на кон-
гресі одностайно президіяльним радником
для репрезентації пасічницьких конгресів на
необмежений час. П. Мартинків мав на кон-
гресі виклад з обсягу пасічництва і Німці при-
знали дуже інтересним а у своїх фахових ча-
сописях розводять ся над ним з великим за-
нятем. Вкінці зазначити годять ся, що й на
недавній огородничо-пасічницькій виставі у Льво-
ві відзначено єго медові продукти та літера-
турні праці золотим медалем і почесною на-
городою.

— **Віче українських студентів в Києві** в справі
українських викладів на київській університеті
так описує „Рада“:

Почалось зібранє з реферату студента
Д—ка. Реферат написано цікаво, з докладним
знанєм справи. В сїм рефераті д. Д—ко ви-
яснив, яку велику силу має знанє й культура
взагалі для розвою свідомости народних мас
і зазначив, що український народ цілком по-
збавлено нормальної осьвіти через те, що
шкільна справа на Україні поставлена анті-
демократично. І низша, так звана „народна“
школа, і висша нічого не дають українському
народови; вони не тільки не допомагають до
розвитку українських народних мас, не тільки
не піднімають їх свідомости і культури, але
ще й стоять на перешкодї єго розвитку.

Через те, що теперішня народна осьвіта і
шкільна справа взагалі в основі своїй — ан-
тидемократична, через те, що наука по шко-
лах скрізь на чужій для українського народу
мові, між українською інтелігенцією і народ-
ними масами вирито глибочену прірву, якої
не тільки не засипає народна осьвіта, але ще
більше викопує її вглиб. Народна просьвіта
сила; там, де її поставлено розумно і на де-
мократично-національних основах, там і народ
стає свідомим, там він стає культурнішим
і могутним. Сего не можна сказати про народ
український. І українське студентство, на думку
референта, мусить допомогти своєму народо-
ви, домагаючись повної українізації народної
просьвіти на Україні, починаючи від низшої і
аж до висшої. Першим ступнем до україніза-
ції київського університету референт вважає
заснованє таких кафедр з українською викла-
довою мовою: 1) історії України; 2) україн-
ської мови; 3) українського письменства (на
історично-філологічнім факультеті) і 4) украї-
нського права (на правничім факультеті).
Лекції з сих наук мусять обовязкові бути
для студентів тих факультетів, на яких зга-
дані кафедри будуть засновані. Що до тих
студентів, які не знають української мови, то
для них треба викладати сї самі лекції мо-
вою російською. Співносячись на професорах,
які моглиб викладати лекції українською мо-
вою, референт висловлював ту думку, що та-
ких професорів є доволі, та хочби їх і не
було, то справу сю можна поладити, покля-
кавши їх з Галичини, бо в Галичині є чимало
наукових сил цілком придатних до того, щоби
читати лекції українською мовою, а надто з
таких наук, як історія України, українська
мова та історія української літератури (пис-
менства).

Після відчитаня привітів від польських
студентів почались досить палкі дебати з
приводу реферату. Всі промовці говорили по
українськи і тільки один по російськи. Всі
годились на то, що народна школа на Украї-
ні повинна бути національною; ріжниця в
промовах була лишень в тім, як оцінювати
народну школу, та в тих мотивах, з яких
треба виходити в справі українізації народної
просьвіти. Тоді як одні доводили про потребу
її з „чистих академічних та наукових“ мо-
тивів, — інші вбачали в питаню про україн-
ську просьвіту — по частині в питаню про у-
країнські кафедри, тільки частину національ-
ного питання. Справа народної просьвіти, на
думку сих промовців, мусить бути збудована
на широ-демократичній основі, а сего можна
сподівати ся лише тоді, коли в Росії буде
заведена демократизация державного ладу.
Особливо сєї демократизації школи, що не-
минуче потягне за собою і націоналізацію її,
потрібно для українських робітничих і се-
лянських мас, які найбільше терплять і від
національного гніту і від ненормального, ан-
тидемократичного становища народної школи.
Один з промовців зняв річ про те, що треба
заснувати крім запрошених референтом ка-
федр, ще й кафедри досліджуваня економі-
чних і взагалі господарських відносин на У-
країні, бо відносини сї мають чимало від-
мінного від російських обставин та своєрід-
ного. Зібранє витало промови горячими опле-
сками. Звати було, що воно жваво цікави-
лось усім там, що говорилось із приводу
порушеної справи, видко було, що аудиторія
цілком поділяє думку про конечну потребу у-
країнських кафедр, що питанє се вже доста-
гло, і розв'язати єго треба конечно. При кін-
ці зібранє ухвалило резолюцію, — вимагати,
щоб засновано було ті кафедри українською
викладовою мовою, про які було слово в ре-
фераті д. Д—ка, з додатком кафедр з дослі-
джуваня економічних відносин на Україні.
Резолюцію сю ухвалено значною більшістю
голосів при горячих оплесках аудиторії. Для
редакції резолюції і переговорів з професор-
ською радою зібранє вибрало комісію з 6
студентів. Тепер в університеті ся комісія
збирає підписи всіх студентів, що або почув-
вають себе Українцями, або поділяють думки
про конечну потребу українських кафедр у ки-

ївській університеті; для того, щоб подати їх
професорській раді разом з рефератом про
потребу заснованя українських кафедр.

— **Хто їм милійший: Москаль чи Українець?**
П. Микола Шемет, студ. київського універси-
тету, хотів промовляти по українськи на оно-
дшних зборах польських студентів в Києві, ко-
крі устроєно в справі польських кафедр на ки-
ївській університеті. Збори не дали говорити
п. Шеметови по українськи, а казали промов-
ляти по російськи. Супротив того п. Ш. зрік
ся голосу.

— **Зелізна катастрофа коло Бердичева.** В
понеділок в ночи коло Бердичева вискочив
поспішний поїзд із шпн. З подорожних, що
їхали з Києва в напрямі Варшави, 40 осіб
легко поранило ся, а 4 тяжко. Кілька вагонів
розбило ся. Причиною катастрофи була якась
анархістична рука, що викрутила шруби із
шпн.

— **Дрібні вісти.** Др. Іван Макух, один з про-
водирів радикальної партії, отвірає адвокат-
ську канцелярію в Товмачі. — Доповняючий
вибір соймового посла з міста Коломиї, на
місце помершого Витославського, розписаний
на день 18. грудня.

— **Репертуар руского театру в Бучачи.**
Саля „Сокола“. Початок о 7½ вечером.
Білеті продає торговля п. Рогозинського. (Або-
намент на 6 вистав іїд ряд 10 К).

В неділю дня 4. падолиста „Нещасне
коханнє“ народний образ зі співами і танця-
ми в 5 діях Манька.

Ві второк дня 6. падолиста „Діти Ваню-
шина“ сензацийна штука в 4 діях С. Най-
денова.

— **Репертуар міского театру у Львові.**
В неділю по пол.: „Пірване Сабянок“;
вечер: „Орфей в пеклі“.

В понеділок: „Дзяди“.
Ві второк: „Євген Онегін“.

**Други Соколи і Сокили! Памятайте, що
львівський „Сокол“ збирає жертви на будову
свого дому.**

Наука, штука, література.

— **Bogurodzicza dzewicza.** Заким зможу по-
дати до загальної відомости обширнішу кри-
тику, по моїй думці, досить наївних історич-
них виводів д-ра Щурата про пісню „Boguro-
dzicza dzewicza“, звертаю увагу на се, що се
ніяка спеціальна „ґрунвальдська“ пісня. В збір-
нику документів п. з. „Codex diplomaticus
Poloniae minoris“, Краків 1905, читаємо під
ч. 974, що в Кракові була препоручена учени-
кам до співу в костелі Всіх Сьвятих ще 1386
р. „illa plena coelestibus mysteriis, cantilena
Bogurodzica Dziewica“. Льоврана, 29/10 1906.
Богдан Барвінський.

Телеграми

з дня 3. падолиста 1906.

Відень. Вчера по полудни забальсамо-
вано тіло пок. архієп. Оттона і вбрано в гу-
зарський уніформ. В понеділок рано буде пу-
блиці дозволений вступ до каплиці в бурґу,
де буде лежати домовина з тілом покійника.
Військовим музиком заборонено через тиждень
грати в публичних льокалях.

Будапешт. Budapest. Hirlap інтервеню-
вав перебуваючого ту міністра війни Шенай-
ха, когрий межі іншим заявив, що поки що
не думає ставити внеску о підвисшенє
контингенту рекрутів. Всяких інших вияснень
відказав міністер Шенайх.

Відень. Часописи доносять, що міністер
торговлі Форшт має ся ліпше. Вчера міг вже
встати з постелі.

Відень. При премієвім тягненю льосів в
1860. р. головна виграна 600.000 К припала
на льос серия 4267 ч. 12; виграна 100.000 К
припала на льос серия 16.675 ч. 10 а 50.000
К на серию 13.126 ч. 16.

Берлин. Loc. Anz. доносить, що в Петер-

бурзі арештовано много осіб, котрі належали до заговору на жите Столипіна і на інших трех міністрів.

Будапешт. Рух електричного трамваю привернено. Більшість страйкуючих функціонарів трамваю повернула до праці.

Петербург. Губернатор приказав всім урядникам земств, аби виступили зі стороництва «кадетів».

Петербург. Головна управа вязниць наміряє з весною 1907 устроїти в Шлісельбурській кріпости, котра з під управи міністерства війни переходить під управу міністерства судівництва, вязницю з роботами примусовими для 350 вязнів.

Богдан Лепкий.

3 дослідів над Шевченковою „Наймичкою“.

(Дальше.)

Питаючи ся, коли написана «Наймичка», мимохіть додаємо й друге питання, де вона повстала?

На жаль і на друге питання можемо поки що відповісти тільки здогадом.

Ані дневник, ані листи, ані спомини не дають нам нічого певного. Подивім ся, чи не стрівемо яких натяків у самій поемі... Дарма... Могила, степ, тополі, хутір, став, лісок, млин — от і ось пейзажний елемент. Не даром в однім з листів до княжни Репнін¹⁾ називає себе Шевченко ворогом усяких описів. І справді, в його поезиях стрічаємо величаві образи,²⁾ але малюків широко розведених і в подробицях викінчених, як у Гоголя, майже нема.

Нема їх і в „Наймичці“ — так, що з самої поеми годі знати, в яких сторонах збуває ся представлена подія. З одного тільки можна би вносити, що річ діється на лівобічній Україні, іменно з початку II частини і зі слів:

Тричи крига замерзала
Тричи розмерзала,
Тричи Наймичку у Київ
Катря провожала.³⁾

Тай тільки всього. В якому місці, коло якого села або міста стояв хутір багатого Трохима не вгадати.⁴⁾ Тим більше не можемо робити ніяких натяків на місце, де повстала поема.

Повернім ся до інших жерел. З життєписи⁵⁾ знаємо, що в червні 1843. року виїхав Шевченко з Гребінкою з Петербурга на Україну. Був у Тарновського в Качанівці, у Гребінки в Убіжжю, в Мосівці у Вільхівській, в Яготині у Репніних, в Ісківцях у Чужбинського та в багато других місцях, куди їздив, або щоб розглядати пам'ятники минувшини (як пр. на Хортиці, у Межигорського Спаса), або прямо в гості.

Довше перебував Шевченко у Гребінки, у Чужбинського, та в Яготині, в гостиннім, добрім, навіть патриотичнім домі кн. Репніна.

„Наймичка“ поема досить велика. Не міг її Шевченко написати, як то кажуть, прихвощем, вона вимагала особного, погідного, так сказатиб, святячного настрою. І коли я шукаю за хатою, де як раз міг поет знайти такий святячний настрій, то знаходжу тільки одну — у Репніних в Яготині. Ту був такий спокій, якби „ангел понад хату перелетів“ і якби лихо сховало ся „мов звір у темнім гаю“.⁶⁾

¹⁾ Киевская Старина. 1893. ст. 267.

²⁾ Досить згадати початок «Причинни», «Тополі» або «Кавказу».

³⁾ Поезія Тараса Шевченка. Видане Товариства „Просвіти“. У Львові 1903. сторона 423.

⁴⁾ Далеко докладніше малює нам Шевченко місце події в своїй повісти.

⁵⁾ Ковиський. Тарас Шевченко і т. д. Том I, сторона 122.

⁶⁾ Колиб „Наймичку“ написав був Шевченко у Гребінки, то не можливо, щоб Гребінка помину мовчки появу такого знаменитого твору, не говорячи об тім нікому, ані не згадуючи. Так само неможливо, щоб балакучий не похвалив ся, що в його хаті написав Шевченко „Наймичку“. Не написав її поет в Мосівці, ані у знакомих, де йшло гуляще, навіть завадто гуляще життє, лишаєть ся оден тільки Яготин.

Ту була така незвичайно добра, така біблійна поважна, як ангел хранитель ніжна і чоловілюбна жінка, з котрої поет міг брати живі черти і ясні краски до мальовання своєї „Ганни“.

З тої хати, з поміж тих поважних а добрих людей міг поетови весь світ видавати ся таким погідним і чистим, як небо над хутором Трохима і як життє на тому хуторі.

Але се вже належить до генези твору, про котру хочу осібно казати.

Пеки що замічу тільки, що й Чалий¹⁾ з тої гадки, немовто Шевченко, живучи в Яготині, написав кілька віршів.

Трудно подумати, щоби Чалий висвав собі таку вість з пальця.

Він мусів мати докази на те, що Шевченко справді писав у Яготині дещо більше крім посьвяти до «Тризни» — тільки не знав що. Можливо, що була то якраз «Наймичка».

Ту насуваєть ся нам мимохіть одно питання.

Коли правда, що Шевченко написав повість «Наймичка» в Новопетровському форті, та звідки взяла ся на ній дата Переяслав 25. лютого 1844. року? Чи не перейшла вона туди чераз похибку з поеми?

Знаємо, що Шевченко їздив з Яготина по краю, шукаючи матеріалів до «Живописної України», знаємо, що зимою 1843. змалював до нього естамп «Дари Богданови», отже вносити можемо, що був він не раз і в недалекім, історичнім Переяславі. Можливо, що ту докінчив свою поему і тому поставив дату Переяслав. Опісля через аналогію тая дата перейшла на повість. Але навіть тоді родинним місцем «Наймички» був би Яготин — з огляду на той мирний настрій, що з дому князя Репніна повів на Шевченка й на його поему, та з огляду на тую дешевну погоду, що під благодатним впливом княжни Варвари заволоділа над овидом поета.

(Дальше буде).

¹⁾ М. Чалий. Жизнь и произведения Тараса Шевченка. (Київ 1882. сторона 43).

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

(Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикестускої і Косцюшка у Львові).

Приїхали дня 3. падолиста: Катерина Микитчинова з Романівки, о. Дан. Лепкий з Старого Самбора з женою, Онуфрій Пашук зі Львова, Евген Данилович з Коломиї, Данило Джердж з Станиславова, о. І. Савюк з Заболотоць, о. Іларіон Гошовський з Журавна, о. Едвард Кушнір з Сторонної.

Позір Соколи і Сокили! Заведене фотографічне „Кордиян“ при ул. Академічній 14 жертвує на будову дому „Сокола“ у Львові 10 процент від кожної знимки. Проте звертаємо ся до Вп. Другів і Другиць як також до рускої суспільности, щоби фотографуючи в повисше згаданім заведеню ждали марки і передавали нашому Товариству. Гаразд! — **Комітет будови дому „Сокола“ у Львові.**

Вино! Вино!

Червоне або біле вино,

лагідне, приємне, здорове і природне

34 літрова бочівка franco до кожної стації з 1906. — злр. 10-90, з 1904 — 11-90 злр. Бочілочка 4 1/4 літрова на пробу нового вина 1-70 злр., старого 1-85 злр.

Столова муштарда Француска

5-кльграмова коробка franco 4 злр. Postcolli 75 фляшечок по 1/4, кльр. franco 6-78 злр.

Σ. Altnei, Versecz 4. Ungarn.

(1-10)

Канцелярії товариств взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту

„Джістер“

перенесені зістали з днем 1-го падолиста 1906 з дому „Просвіти“

до власного будинку,

ул. Руска ч. 20.

(напротів церкви Успенія Пресв. Богородиці),

де займають три поверхи.

Товариство урядує що дня, крім неділі і свят, від год. 8. рано до год. 3. по полудни.

По год. 3 ій канцелярії товариства замкнені.

Каса для сторін отверта тільки до год. 2. в полудне.

Colosseum

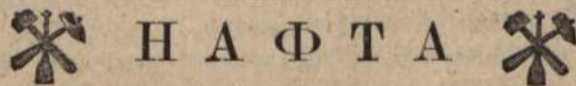
в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. падолиста 1906.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвига ч. 9.

Фірма Петра Мйончинського

отворила для вигоди П. Т. Відбирателів з провінції, Кружків рільничих і крамниць

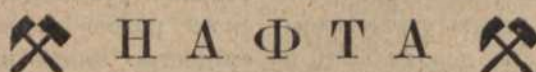
гуртовний склад

і продажу нафти та оліїв до машин

при ул. Городецькій ч. 121

(недалеко городецької рогачки і залізничної рампи).

Склад отворений через цілий день.

ЦІНИ ГУРТОВНІ НИЗКІ!!!

НАФТА БІЛА НЕЗАПАЛЬНА!!!